

SPĒLE: ES MŪSU IKDIENĀ

JAUTĀJUMS SKOLĒNIEM

	JAUTĀJUMS SKOLĒNIEM	ATBILDE	SKAIDROJUMS
1.	Kurā politikas līmenī lemj par ātruma ierobežojumu uz ātrgaitas ceļiem?	Citā līmenī	Satiksmes noteikumus nosaka valsts tiesību akti, un tie ES dalībvalstīs var atšķirties, Īrijā, Maltā un Kiprā iedzīvotāji vada transportlīdzekļus pa ceļa kreiso pusi. Jāpiebilst, ka Eiropas līmenī satiksmes kodeksi tomēr tiek saskaņoti, un Eiropas transportlīdzekļa vadītāja apliecība ir derīga visā ES.
2.	Kurā politikas līmenī klēpjdatora iegādes gadījumā nosaka vismaz divu gadu garantiju?	ES līmenī	Patērētāju aizsardzība: saskaņā ar ES tiesību aktiem ražotājiem ir jāparedz vismaz divu gadu garantijas periods dažādām elektroierīcēm ar defektiem, piemēram, mobilajiem tālruņiem, printeriem, datoriem, putekļsūcējiem, kafijas automātiem u. tml.
3.	Kurā politikas līmenī lemj par atkritumu izvešanu?	Citā līmenī	Par atkritumu izvešanu lemj galvenokārt vietējā līmenī. Tas ir prātīgi, jo vietējās iestādes vislabāk pārzina katras pilsētas konkrētās vajadzības un var tās apmierināt.
4.	Kurā politikas līmenī lemj par to, kādu informāciju norādīt uz pārtikas iepakojuma – sastāvu, kalorijas, ražotāja kontaktinformāciju vai citu informāciju?	ES līmenī	Patērētāju aizsardzība: ES vēlas, lai cilvēkiem būtu pareiza un pilnīga informācija par to, ko viņi patērē. Tāpēc pārtikas produktu marķējumā ir jābūt konkrētai informācijai, piemēram, sastāvdaļu norādēm un informācijai par alergēniem.
5.	Kurā politikas līmenī tiek noteikti drošības standarti viedtālruņiem?	ES līmenī	Vienotais tirgus un patērētāju aizsardzība: ES nosaka drošības standartus Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) tirgotām precēm.
6.	Kurā politikas līmenī lemj par to, kas jums būtu jāiemācās katrā mācību gadā?	Citā līmenī	ES nenosaka to, kā tiek organizēta izglītības sistēma un kāds ir tās saturs. Tāpēc sasniedzamie mācību mērķi ES dalībvalstīs (un dažkārt reģionos) ir atšķirīgi.
7.	Kurā politikas līmenī nosaka to, ka pilna laika darbiniekiem gadā tiek piešķirtas vismaz 20 brīvdienas?	ES līmenī	Eiropas Savienībā strādājošajiem ir tiesības uz vismaz četras nedēļas ilgu apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu. Gan dalībvalstīs, gan tautsaimniecības nozares var dienu skaitu palielināt, taču atvaļinājums nedrīkst būt īsāks par četrām nedēļām.

8.	Kurā politikas līmenī tika nolemts aizliegt vienreiz lietojamās plastmasas izstrādājumus, piemēram, dzērienu salmiņus un vienreiz lietojamās plastmasas galda piederumus?	ES līmenī	ES ir pieņēmusi noteikumus, kas aizliedz vienreiz lietojamās plastmasas izstrādājumus, piemēram, traukus, galda piederumus, dzērienu salmiņus un vates kociņus. Aizliegums ir spēkā no 2021. gada jūlija.
9.	Kurā politikas līmenī ir noteikts mērķis, kādam jābūt no atjaunojamiem enerģijas avotiem, piemēram, saules un vēja enerģijas, iegūtas enerģijas minimālajam daudzumam?	ES līmenī	Lai veicinātu pāreju no fosilā kurināmā uz tīrāku enerģiju ES ir nospraudusi vērienīgāku saistošo mērķi – līdz 2030. gadam panākt, ka atjaunojamās enerģijas īpatsvars ES energoresursu struktūrā ir vismaz 42,5 %, taču faktiski tā cer sasniegt 45 %. Līdzšinējais mērķis bija 32 %. Katrai dalībvalstij atkarībā no situācijas ir noteikts savs procentuālais mērķis.
10.	Kurā politikas līmenī lemj par ēku būvatļaujām?	Citā līmenī	Privātmāju būvēšanas atļaujas izsniedz galvenokārt vietējās iestādes.
11.	Kurā politikas līmenī cilvēki maksā nodokļus?	Citā līmenī	ES neiekasē nodokļus no iedzīvotājiem tieši. Katra dalībvalsts maksā Eiropas Savienībai noteiktu summu gadā, un tā veido iemaksu Eiropas budžetā. Šo budžetu galvenokārt izmanto, lai ieguldītu kopīgās prioritātēs, piemēram, lai atvēlētu līdzekļus reģionālajai attīstībai, pētniecībai vai rīcībai klimata jomā. Budžetā ir iekļautas programmas, kas atbalsta jauniešus ar izglītības, apmācības un mobilitātes palīdzību.
12.	Kurā politikas līmenī lemj par svētku dienām – par šo dienu datumiem un skaitu?	Citā līmenī	Parasti šādus lēmumus pieņem valstis.
13.	Kurā politikas līmenī nosaka piesārņojošo daļiņu daudzumu, kas drīkst būt gaisā?	ES līmenī	ES nosaka daudzus vides aizsardzības aspektus – piem., ūdens kvalitāti upēs, ezeros un jūrās. 2024. gadā ES pieņēma stingrākus noteikumus, lai ierobežotu gaisa piesārņojumu, tostarp arī stingrākas robežvērtības smalkajām daļiņām (PM _{2,5}). Šie noteikumi pilnībā jāīsteno līdz 2030. gadam.
14.	Kurā līmenī iedzīvotājiem jāreģistrē laulība?	Citā līmenī	Par iedzīvotāju un viņu civilā statusa reģistrāciju ir atbildīgas galvenokārt vietējās iestādes.